

УДК 657.421

Сташенко Ю.В., к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

ОПТИМІЗАЦІЯ РИНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СИСТЕМІ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ

Стаття присвячена висвітленню питань про товарні операції в бухгалтерському обліку, визначено поняття товарних операцій та логістики на підприємстві, розкриті головні переваги та недоліки товарних операцій в бухгалтерському обліку та наведені пропозиції щодо удосконалення товарних операцій.

Ключові слова: товар, товарні операції, оцінка, логістика.

Stashenko Yu.

OPTIMIZATION OF MARKET ACTIVITY IN THE ACCOUNTING SYSTEM OF TRADE TRANSACTIONS

The article is devoted illumination of questions about commodity operations in a record-keeping, certainly concept of commodity operations and logistic on an enterprise, main advantages and lacks of commodity operations in a record-keeping and resulted suggestions are exposed in relation to the improvement of commodity operations.

Key words: commodity, commodity operations, estimation, logistic.

Сташенко Ю.В.

ОПТИМИЗАЦИЯ РЫНОЧНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА ТОВАРНЫХ ОПЕРАЦИЙ

Статья посвящена освещению вопросов о товарных операциях в бухгалтерском учете, определено понятие товарных операций и логистики на предприятии, раскрыты главные преимущества и недостатки товарных операций в бухгалтерском учете и приведенные предложения относительно усовершенствования товарных операций.

Ключевые слова: товар, товарные операции, оценка, логистика.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Товари – це одні з ліквідних активів, які є важливими елементом ринкової економіки, оскільки ефективність їх використання сприятиме платоспроможності підприємства. Функціонування підприємств у

ринкових умовах передбачає безперервний рух товарів, тому їх слід розглядати як основний ресурс діяльності підприємств.

Товари, які перебувають в постійному русі забезпечують операційну діяльність підприємства, від якої залежить життєздатність підприємства.

У процесі господарської діяльності, підприємства постійно вступають у взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання при здійсненні угод, що оформлюються і закріплюються договорами: з постачальниками - за одержані від них товари, з покупцями - за придбані ними товари. У ринкових умовах господарювання діяльність підприємств характеризується все більшим ускладненням структури ресурсів, що зумовлено розширенням масштабів діяльності, ускладненням загальної стратегії підприємства. Основу ефективного функціонування підприємства на ринку створює раціональне використання матеріальних ресурсів. Стрімкі економічні перетворення, політична невизначеність, жорстка конкуренція, обмеженість фінансових, матеріальних, кваліфікованих трудових ресурсів потребують пошуку нових підходів до управління матеріальними ресурсами, центральне місце у структурі яких посідають товари.

Неефективна інформаційна система управління товарами не дає можливості оперативно надавати необхідну інформацію про їх стан, виявляти відхилення від нормативних або планових показників у обороті підприємства, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Таким чином, актуальність даної теми обумовлена практичною значущістю обліку товарів на підприємствах для задоволення інформаційних потреб різних груп користувачів, наявністю протиріч у методології бухгалтерського обліку товарів на підприємствах та необхідністю вдосконалення обліку наявності й руху товарів з урахуванням сучасного інформаційного розвитку суспільства.

Цілі статті. Для того, щоб товари були завжди конкурентоспроможними і мали попит, необхідно приймати безліч підприємницьких рішень. Товарні операції для оптового торговельного підприємства є основною статтею оборотних коштів, за рахунок яких у процесі торговельної діяльності (обороту) підприємство отримує прибутки, які є метою та основою життєдіяльності будь-якого підприємства, тож оперативний та достовірний облік їх на підприємстві є також невід'ємною складовою управління підприємством, без якого не можливе досягнення цілей

підприємства. Виходячи з аналізу методичних засад обліку товарних операцій у контексті стандартизації бухгалтерського обліку та звітності, які враховують міжнародний досвід у частині уніфікації методичних основ обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності, українським підприємствам для підвищення прозорості та забезпечення порівняння звітності однорідних підприємств необхідно переходити на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку не тільки на рівні консолідованої звітності, а й на рівні звітності окремих юридичних осіб. Аналізуючи основні положення МСБО 2 “Запаси” на предмет можливості використання інформації про товари для цілей управління підприємством, розглядається зв’язок з міжнародною практикою обліку товарних операцій. У міжнародній практиці облік товарних операцій відображається за найменшою з двох оцінок: собівартість та чиста вартість реалізації [3].

Оцінка чистої вартості реалізації товарів повинна ґрунтуватись на достовірній інформації в поточний момент. Треба відзначити, що при оцінюванні чистої вартості реалізації товарів необхідно враховувати призначення товару [2, с. 32].

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Питанням дослідження руху товарів займалися такі вчені, як Ф.Ф. Буттинець, В.В. Сопко, Ю.А. Верша, Афанасьєв М.В., Гончаров А.Б., Шваб Л.І., Чаюн І.О., Полева Т.В, Осипов В.І., Жнякін Б.О., Краснова В.В. та багато інших. Але ця тема потребує подальшого опрацювання та вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. Значення та роль товарів для діяльності підприємства, а також інформації щодо їх наявності та руху зумовлюють потребу наукового дослідження. Важливим завданням дослідження є вдосконалення інформаційного забезпечення процесу прийняття рішень щодо руху товарів на основі вирішення проблем методики бухгалтерського обліку.

На більшості підприємств України застосовують складський облік товарів. У складському обліку на кожний товар заводиться картка, куди заноситься вся інформація про цей вид товару. Пропонуємо розширити інформацію в кожній картці на певний вид товару. У ній необхідно розробити чотири додаткові графи, а саме: вагу товару, довжину, ширину, висоту, які дають нам інформацію про об’єми вантажу.

Також пропонуємо на підставі видаткових накладних, виписаних

операторами, логісту формувати відвантажувальний реєстр. У цьому реєстрі вибирається марка машини, напрям маршруту, прізвище та ім'я експедитора, та заносяться ті накладні, які були виписані на цей маршрут. При виведенні реєстру на друк формується наряд на відвантаження. Наряд на відвантаження показує загальний обсяг товару та вагу вантажу, що дає інформацію логісту для того, щоб зорієнтуватися з вибором транспортного засобу.

У процесі розробки оптимальних шляхів руху товарів велике значення мають завдання, пов'язані із транспортуванням вантажів. Транспортування товарів зі складу до пунктів їхньої реалізації вимагає більших витрат, які залежать від відстані, схеми перевезень, виду транспорту.

Завдання вибору оптимального варіанта доставки товарів зі складу до пунктів споживання з урахуванням всіх реальних можливостей називають транспортним. Використання його розрахунків, як показує дослідження, знижує транспортні витрати на 10–30%. Для того, щоб підвищити важливість обслуговування споживача, необхідно забезпечити зниження додаткової вартості; зростаючі очікування споживачів; впровадження політики зменшення рівня запасів; комп'ютерний облік і контроль за роботою; ведення стандартів якості.

Дослідження проблем у формуванні інтегрованої логістичної системи у процесі транспортування та доставки товарів в Україні та недостатність розробки їх у науковій літературі визначили необхідність висвітлення питання методики аналітичного обліку товарних операцій шляхом упровадження внутрішнього документа, який дасть змогу враховувати не тільки галузеві особливості, а й показники, які контролюються управлінським персоналом на тому чи іншому рівні управління; оцінки витрат торгівельного підприємства за допомогою інтегрованої логістичної системи у процесі транспортування та доставки товарів. Це дає можливість збільшити швидкість обміну інформацією, зменшити кількість помилок в обліку, оптимізувати витрати на перевезення товару, за рахунок економії масштабів вантажоперевезення та довжини маршруту. Економія за рахунок вантажоперевезення пов'язана з тим, що чим більший вантаж, тим менші транспортні витрати на одиницю товару.

Однією з нових форм оптимізації ринкової діяльності та зниження витрат у системі обліку товарних операцій виступає логістика.

Розвиток торговельних підприємств неможливий без розвитку та впровадження логістики в системі управління на підприємствах.

Головним завданням логістики є досягнення оптимального (мінімального) часу проходження товарного потоку через весь ланцюг постачання від первинного джерела до кінцевого споживача з мінімальними витратами [1, с. 12].

Тому, можна зробити висновок, що для правильної організації обліку товарів на підприємстві, основою для функціонування, основними завданнями обліку товарів є правильне і вчасне документальне відображення операцій і забезпечення достовірності даних щодо надходження, зберігання та відпускання товарів, а також контроль за збереженням товарів у місцях зберігання і на всіх етапах руху.

Усі операції, пов'язані з прийманням, зберіганням та відпусканням товарів зі складу, повинні оформлятися первинними документами, форма та зміст яких відповідають вимогам чинного в Україні законодавства і забезпечують облік товарів як у кількісному, так і у вартісному виразі, для підприємства форми затверджуються і в обліковій політиці підприємства. На досліджуваному підприємстві частина документів затверджується через СОП (стандартні операційні процедури), оскільки вони є необхідною умовою для провадження ліцензійної діяльності у сфері їх діяльності. Виникнення помилок на даному етапі, несе негативний наслідок для подальшої робочим підприємства.

Наступним етапом можна визначити формування самого обліку, а саме аналітичного та синтетичного. Для підприємства оптової торгівлі ключовими рахунками є рахунок 28 „Товари”, який в аналітичному обліку має субрахунки, що більш детально розкривають значення рахунку. Базове підприємство зазвичай застосовує 281 «Товари на складі», де ведеться облік руху та наявності товарних запасів, що знаходяться на оптових та розподільчих базах, складах.

Але саму процедуру обліку та аналізу діяльності полегшує сучасний розвиток автоматизації. Оскільки, в наш час без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти навіть найменше підприємство. Зайняти лідируюче положення на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління – найважливіші завдання керівника підприємства. У бухгалтерській діяльності це особливо важливо, що обумовлює необхідність застосування пакетів програм для

бухгалтерського обліку, впровадження яких підвищує оперативність обробки даних. Проблема оцінки можливостей та впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку на сьогодні залишається досить актуальною, оскільки з їх впровадженням праця стає більш творчою, спрямованою на організацію та вдосконалення обліку.

Висновки. Саме застосування автоматизованих облікових систем вирішує проблему оперативності звітних даних. Кожний бухгалтер знає, скільки часу і сил вимагає підготовка тих чи інших довідок, звітностей та іншої оперативної інформації, що завжди потрібна терміново. Використання засобів автоматизації дає змогу практично повністю вирішити цю проблему, протягом лічених хвилин підготувати найрізноманітніші й деталізовані бухгалтерські дані.

Тому, відзначимо: для того, щоб мінімізувати трудові витрати в обліку торгівлі необхідно максимально використовувати програмні продукти, що дадуть змогу зменшити штат працівників бухгалтерії і відповідно витрати на заробітну плату. Потрібно також відзначити, що кожне підприємство незалежно від того, чим воно займається, повинно прагнути максимально автоматизувати бухгалтерський облік.

1. Белуха Н.А. Логистика формирования товарных потоков в торговле: учет и контроль / Н.А. Белуха // Бухгалтерский учет и аудит. – 2009. – № 12. – С. 11.
2. Костюченко В.Д. Облік доходу від реалізації продукції, товарів та інших активів / В.Д. Костюченко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 4. – С. 139.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2) Запаси, Редакція від 01.01.2012.